

70-річчя трагедії Бабиного Яру

Пам'ять невинно убієнних євреїв
вшанували і в Сарнах

Історія України засвідчує кричущі факти масового винищення громадян єврейської національності в роки Великої Вітчизняної війни. У спадок нащадкам залишилися численні документальні докази тих страшних подій. Живі й понині люди, які були свідками звірячої страти багатотисячної громади. Минулого четверга Україна відзначала 70-річчя трагедії в Бабиному Яру. В рамках заходів, ухвалених постановою Верховної ради України, о 10.00 відбулась вседержавна хвилина мовчання, а в містах і селах мітинги-реквієми пам'яті невинно убієнних, чисельність яких лише в Бабиному Яру сягнула понад 40 тисяч громадян.

Сарненщина має свій Бабин Яр — це єврейське кладовище, де в братських могилах похоронені від 14 до 18 тисяч євреїв і циган. У четвер на базі ЗОШ №4 відбувся мітинг-реквієм пам'яті загиблим. Розпочала урочисте зібрання директор школи Тетяна Василенко. Заступники голови райдержадміністрації Інна Наумович, районної ради — Валентин Цупрян, депутат районної ради, директор ТЗОВ «Завод металевих виробів» Андрій Циганенко з боєм торкнулися трагедії, що залишила чорний відбиток в історії України, висловили сподівання, що діти Сарненщини завжди пам'ятатимуть місця вічного спочинку безжально й невинно вбитих нацистами громадян, вшановуватимуть їх пам'ять. Подякували учасникам заходу та дирекції школи, адже організація такого дійства є прямим гарантом того, що молоде покоління дбатиме, аби в Україні такий злочин ніколи не повторився.

Учениці Анастасія Ліпантева та Наталія Никонець віршованими, терпкими до болю й сльози рядками, розповіли про велику біду, що спіткала людей України й нашого краю в далекі, обпалені фашизмом сорокові. Більше про масове знищення євреїв на Сарненщині повідала Іда Шустик, одна зі свідків тих страшних подій. Вона знала людей, яким вдалося втекти, здавалося б, від неминучої

смерті. Жінка нагадала, де в Сарнах були гетто, куди звозили євреїв з північних областей Рівненщини. До сліз бентежні розповіді про трагедію, що в літописі України викарбувана чорними тонами. Бо, як свідчать очевидці, коли розстрілювали людей, більшість із них одразу не помирили. Яр, висотою понад 60 метрів, куди вкидали понівечених пострілами, серед яких були й такі, що

мали поранення лише рук чи ніг, пульсував упродовж декількох днів. Стогін, плач, крики дітей і поранених доносились з лісу довго, але запо-бігти винищувальній операції, допомогти ніхто не мав права.

Багато цікавих фактів щодо винищення українців в роки гітлерівської окупації повідав випускник школи Юрій Музиченко, опираючись на джерела історичних видань, зокрема «Застільні бесіди Гітлера», в яких зафіксовано чому він так боявся євреїв. Адже саме вони, вважав, принесли через Біблію у світ такі поняття як любов, братерство, милосердя й совість, які не давали йому виховувати німецьку націю в протилежному дусі. Крім того, акцентував увагу на інших аспектах фашизму, адже знищували українців, як зауважив, не лише на війні, німецькі окупанти їх безжально топили в баржах, кидали в колодязі й шахти, палили живцем у церквах...

Незвичайний урок історії провели того дня в ЗОШ № 4. Завершили його на єврейському кладовищі, де до могил невинно убієнних учасники мітингу-реквієму поклали квіти. Тетяна Василенко подякувала за участь у заході членам єврейської общини, які розповіли багато цікавого й невідомого про велику трагедію 1942 року, відтак пообіцяла, що місце масового захоронення євреїв стане святом для учнів школи. Спільно дякували представникам влади, голові районної організації Партії регіонів Андрію Циганенку за небайдужість, розуміння й квіти. І доречно зауважити, що йдучи до єврейського кладовища, учасники реквієму, зокрема ті, в кого спочивають тут рідні й друзі, а це навіть цілі родини, зосередили увагу на необхідності облаштування дороги до місця вічного спочинку загиблих у 1942 році, позаяк добираються до нього просто лісом. І доречно, щоб місцева влада поклопоталась над вирішення цієї проблеми.

Ольга ЛОТОЦЬКА.
Фото Руслана МАРКОВЦЯ.